

EUROOPA LIIDU INNOVATSIOONIKESKUS

innovaatika

Intellektuaalomandi-eri

Euroopa Liidu Teadus- ja Arendustegevuse V Raamprogramm

Intellektuaalse omandiõiguse küsimused Euroopa Liidu teadusliku uurimistö ja tehnoloogilise arendustegevuse näidislepingus

Kellele? Milleks?

Innovaatika intellektuaalomandi erinumbriga sihtgrupiks on need, kes vormistavad Euroopa Liidu 5. raamprogrammi teadusuuringute projekti taotlust või on juba lepingu sõlmimise staadiumis. Erinumbri eesmärk on aidata potentsiaalseid lepingupartnereid paremini mõista näidislepingus kehtestatud reegleid ning intellektuaalse omandi ja uurimistulemuste levitamise ja kasutamise seotud õigusi ja kohustusi.

Euroopa Liidu teadusliku uurimistö ja tehnoloogilise arendustegevuse (TTA) projektide filosoofia on lihtne: iga projektipartner võib anda oma panuse lepingueelsesesse oskusteabesse (*pre-existing know-how*), rahalistesse ja muudesse ressurssidesse.

Euroopa Liidu panus seda tüüpi projektide rahalisel toetusel on reeglina 50% projekti arvesse võetavatest kuludest. Lepingupartneritel on omandiõigus uurimistulemustele, mis nad saavad ning kohustus uurimistulemusi kaitsta ja kasutada või levitada.

Edukaks osalemiseks Euroopa Liidu 5. raamprogrammi* raames toetatud teadusliku uurimistö ja tehnoloogilise arendustegevuse projektides on lisaks üldistele reeglitele osavõtuõiguse ja teadustulemuste kasutamise kohta vaja tunda ka partnerite lepingulisi õigusi ja kohustusi.

* Fifth Framework Programme:
OJ L 26 of 1.2.1999 p.1. and
Specific Programmes:
OJ L 64 of 12.3.1999 p.1.

Trükise väljaandmist toetab Euroopa Komisjon (projekt ESTINFONET)

Esitatud materjal ei ole ammendav ega asenda juriidilisi alusdokumente ja näidislepingut. Järgnevas on toodud lühitulevaade intellektuaalse omandiõiguse käsitlesest 5. Raamprogrammi teadusliku uurimistö ja tehnoloogilise arendustegevuse (TTA) projektide näitel.

definitsioonid

TTA projekti näidislepingust järelduvate õiguste ja kohustuste täpseks mõistmiseks tuleb kõigepealt defineerida mõned olulised mõisted.

Varem olemasolev oskusteave ehk varasem (*Pre-existing know-how* varem kasutatud ka terminit "*Background*") on informatsioon, mis on vajalik projekti täitmiseks (välja arvatud teadmised, mis saadakse projekti täitmise käigus), mida peatöövõtjad (*principal contractors*) või kaastöövõtjad (*assistant contractors*) valdavad enne projekti algust. See on samuti informatsioon, mida omandatakse samaaegselt projektiga, sh autoriõigused, patendid, kasulikud mudelid, tööstusdisaini lahendused, taimesortide autoriõigused, täiendavad sertifikaadid või muud samalaadsed kaitse vormid ning igasugused selliste õiguste taotlused. Lühidalt, varasem oskusteave hõlmab nii informatsiooni kui õigusi, mida peetakse vajalikuks projekti täitmise juures, mida omatakse või omandatakse töövõtjate poolt enne projekti algust või selle täitmise paralleelselt.

Teadmised (*Knowledge* varem kasutatud ka terminit "*Foreground*") on tulemused, sh informatsioon, mida saadakse ükskõik millise projekti täitmise käigus 5. Raamprogrammi raamides sh autoriõigused, patendid, kasulikud mudelid, tööstusdisaini lahendused, taimesortide autoriõigused, täiendavad sertifikaadid või muud samalaadsed kaitse vormid ning igasugused selliste õiguste taotlused. Teiste sõnadega, see on informatsioon ja õigused mida töövõtjad omandavad ükskõik millises 5. Raamprogrammi projektist.

Juurdepääsuõigus (*Access rights*) on litsensid (mitte ainuõiguslikud, kuid erandkorras ka ainuõiguslikud), mille töövõtjad omandavad teadmiste ja eelneva oskusteabe suhtes.

Juurdepääsuõiguste andmise finantstingimused võivad olla alljärgnevad:

- **Litsensitasuvabal alusel:** (*Royalty-free basis*)- tasuta
- **Soodustingimustel:** (*Favourable conditions*) - tingimustel, mille puhul hind on madalam kui turuhind.
- **Turutingimuste alusel:** (*Market conditions*) - vabaturu hinnaga.

Lepingute tüübid

Euroopa Liidu teadusliku uurimistöö ja tehnoloogilise arendustegevuse leping (*RTD contract*) on kokkulepe, mis on sõlmitud TTA projekti läbiviimiseks ühelt poolt peatöövõtja(te) ja kaastöövõtja(te) ning teiselt poolt Euroopa Komisjoni vahel.

Alltöövõtu leping (*subcontract*) on leping, mis sõlmitakse ühe TTA projekti lepingupartneri ja alltöövõtja vahel projekti täitmiseks vajalike spetsiifiliste kaupade ja teenuste saamiseks.

Täiendav leping (*complementary contract*) on kokkulepe, mis sõlmitakse Euroopa Komisjoniga tööde teostamiseks, mis on tehniliselt seotud TTA projektiga ja heaks kiidetud kõigi lepingupartnerite poolt.

Konsortiumileping (*consortium agreement*) sõlmitakse töövõtjate vahel, ta koosneb ühest või rohkemast kokkuleppest, mis ei ole vastuolus projektilepinguga mille eesmärk on töövõtjate omavaheliste suhete reguleerimine finantseerimise ja intellektuaalomandi küsimustes.

Peatöövõtjad (*principal contractors*) on lepingupartnerid, (juriidilised isikud, rahvusvahelised organisatsioonid, EL Ühisuuringute Keskus (*Joint Research Centre "JRC"*) välja arvatud kaastöövõtjad (*assistant contractors*), kes on sõlminud lepingu ja kellel on lepingus sätestatud õigused ja kohustused.

Projekti koordinaator (*project coordinator*) on üks peatöövõtjatest ning tal on täiendavad õigused ja kohustused Euroopa Komisjoni ees. Ta vastutab Euroopa Komisjoni ees projekti teadusliku, finantsilise ja administratiivse juhtimise eest.

Kaastöövõtjad (*assistant contractors*) on lepingupartnerid (juriidilised isikud, rahvusvahelised organisatsioonid, EL Ühisuuringute Keskus), kes osalevad projekti täitmisel, on sõlminud TTA lepingu ja tegutsevad ühe või mitme peatöövõtja juhendamisel, neil on samad õigused ja kohustused kui peatöövõtjatel, välja arvatud vastutus kogu projekti läbiviimise eest (nad vastutavad üksnes selle osa eest, mida nad ise täidavad) juurdepääsuõigused (nad saavad kasu üksnes piiratud juurdepääsuõigustest)

Alltöövõtjateks (*subcontractors*) on kolmandad osapooled (juriidilised isikud, rahvusvahelised organisatsioonid, EL Ühisuuringute Keskus (*Joint Research Center*)), kes pakuvad teenuseid ja kaupu, ja kes on sõlminud alltöövõtu lepingu.

Täiendavad töövõtjad (*complementary contractors*) on kolmandad osapooled (juriidilised isikud, rahvusvahelised organisatsioonid, EL Ühisuuringute Keskus), kes on sõlminud täiendava töövõtu lepingu.

Teadmiste kasutamine

Teadmiste kasutamine eksploatatsioon ehk rakendamine, levitamine ja tehnoloogia kasutuselevõtu plaan.

Kasutamine (*use*) on teadmiste otsene või kaudne kasutamine kas uurimistöös (*research activities*) või eksploatatsioonis/tootearenduses (*exploitation purposes*).

Eksploatatsioon/rakendamine (*exploitation*) on teadmiste otsene või kaudne ärakasutamine tootearenduses toote või protsessi loomisel ja turundamisel (*marketing*) või teenuse loomisel ja pakkumisel.

Levitamine (*dissemination*) on teadmiste avalikuks tegemine teadusliku ja tehnilise progressi ergutamiseks üksnes nende eranditega, mis on tingitud teadmiste kaitsega (*knowledge protection*) seotud formaalsetest nõuetest.

Tehnoloogia kasutuselevõtmise plaan (*technological implementation plan (TIP)*) sisaldab töövõtjate poolt tehtud kokkuvõtet projektist, oma saavutatuste kirjeldust ja planeeritud kava teadmiste kasutamiseks.

õigused

Lepingulised õigused

Varasema oskusteabe omandiõigused

- Iga partner võib võtta kaasa projekti täitmiseks vajaliku oskusteabe (*know-how*), mis on esialgselt omandatud projektist väljaspool. See varasem oskusteave jääb alati kõnealuse partneri omandiks.

Projektis saadud teadmiste omandiõigus

- Teadmised, mis saadakse projekti käigus, kuuluvad peatöövõtjatele (*principal contractors*) ja kaastöövõtjatele (*assistant contractors*), kes on nende teadmiste autorid.
- Kui teadmiste autoriks on mitu töövõtjat, sõlmitakse leping nende tulemuste omandiõiguse ja kasutamise kohta (näiteks konsortsiumilepingus).
- Teadmiste omandiõigust saab üle kanda, mida tehakse lepingutes, mis kannavad üle kõik TTA näidislepingust tulenevad kohustused ja mis kooskõlastatakse rahvusvaheliste lepingutega, mis sõlmitakse Euroopa Liiduga. Teisi lepingupooli tuleb informeerida ülekandmise tähtaegadest ja tingimustest enne omandiõiguste ülekandmise lepingu sõlmimist.

Lepingu juriidiline alus

Lepingu juriidiline alus on Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikkel 167 (varem artikkel 130J), mille rakendamise aluseks on:

Euroopa Liidu Nõukogu otsus 1999/65/EC 22. Detsembrist 1998 ettevõtete, uurimiskeskuste ja ülikoolide osavõtu kohta Euroopa Liidu Viieast Raamprogrammist (1998–2002) ning uurimistulemuste levitamise ja kasutuselevõtmise kohta (OJ L 26 of 1.2.1999 p.46);

Euroopa Komisjoni määrus (EC) No 996/1999 11. maist 1999 ettevõtete, uurimiskeskuste ja ülikoolide osavõtu kohta Euroopa Liidu Viieast Raamprogrammist (1998–2002) ning uurimistulemuste levitamise ja kasutuselevõtmise kohta käiva Euroopa Liidu Nõukogu otsuse 1999/65/EC (OJ L 122 of 12.5.1999) p.9.

Näidisleping, mis sisaldab üldiseid tööstus- ja intellektuaalomandi, avalikkustamise ja konfidentsiaalsuse kohta käivaid reegleid, mis sisalduvad selle lepingu II Lisa B osas.

Juurdepääsuõigus varasemale oskusteabele ja teadmiste

Juurdepääsuõigus varasemale oskusteabele ja teadmiste antakse ka TTA projektide töövõtjatele.

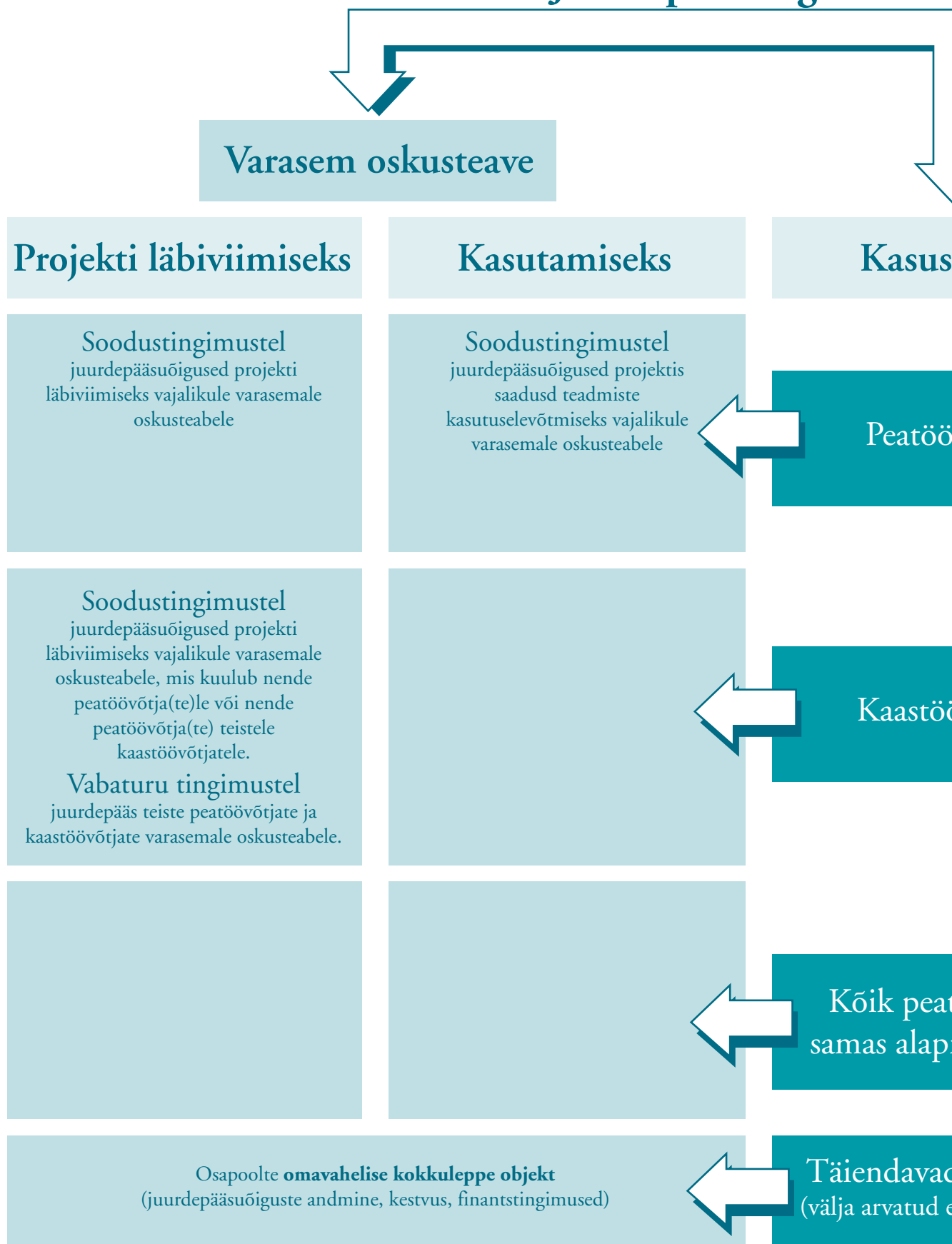
- Neid õigusi saab anda tasuta, soodustingimustel, või vabaturu hindadega (vt tabelit lk. 4 ja 5), vastavalt partneri tüübile (peatöövõtjad ja kaastöövõtjad) ja kõnealuste teadmiste kasutusviisile (kas projekti täitmiseks, kasutamiseks ja rakendamiseks või levitamiseks).
- Üldine printsiip on, et juurdepääsuõigused antakse üle teisi mitte välistaval viisil (*on a non-exclusive basis*), kuid omanik võib erandjuhul anda oma teadmiste kasutamise ainuõiguse nende ärakasutamiseks vabaturu tingimustes. Sellist erandit tuleks kasutada, kui see on majanduslikult põhjendatud, arvestades seejuures turu olukorda, kaasnevaid riske, teadmiste ärakasutamiseks vajalikke investeeringuid ja on vastavuses vaba konkurentsi reeglitega.

Omandiõiguste valdaja informeerib teisi töövõtjaid õigeaegselt sellise partneri vajadusest ja kavandatavatest ettepanekutest ainuõiguse andmise kohta.

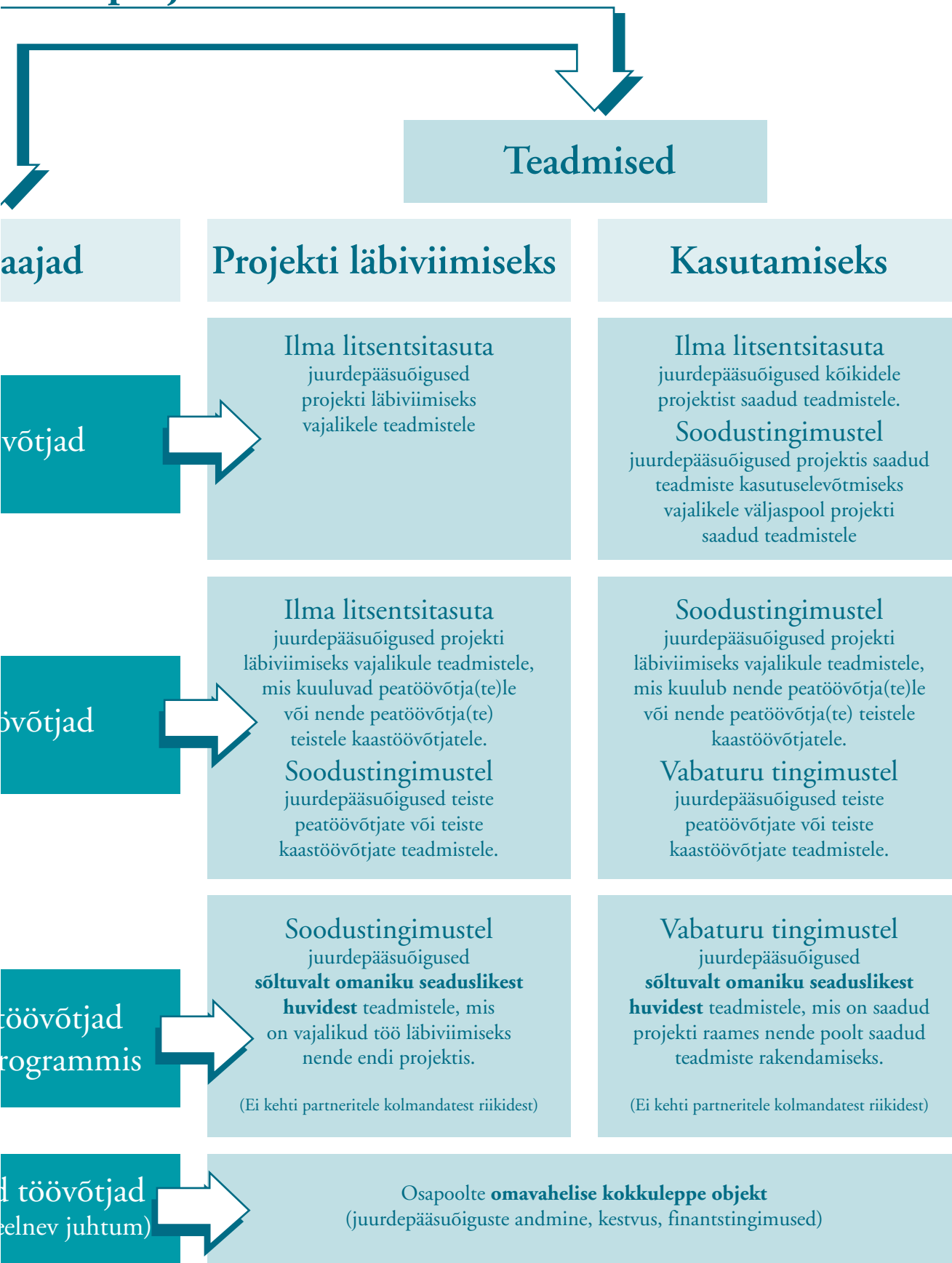
Peatöövõtjad võivad 30 päeva jooksul teate üleandmisest kontsessioonilepingu sõlmimise kavade teadmiste kasutamise ainuõiguse kohta teatada selle protestimisest ja endale võetud kohustusest võtta teadmised kasutusele mitte-monopoolsel alusel.

- Õiguste valdajal on alati õigus keelduda juurdepääsuõiguse üleandmisest teadmiste kasutuselevõtmiseks juhul kui ta kavatseb ise teadmisi kasutusele võtta, kuid ainult siis, kui see on majanduslikult põhjendatud, arvestades seejuures turu olukorda, kaasnevaid riske ja teadmiste ärakasutamiseks vajalikke investeeringuid.
- Monopoolsete juurdepääsuõiguste andmine või sellest keeldumine ei mõjuta kohustust anda juurdepääsuõigus selle taotlejale tema enda teadmiste kasutuselevõtmiseks.
- Selliste omandiõiguste valdajal on lubatud neid õigusi üle anda rahaliselt soodsamatel tingimustel. Konsortsiumilepingus on alati võimalus anda täiendavaid juurdepääsuõigusi või täiendada juurdepääsuõiguste tingimusi.

Juurdepääsuõigused TU

U&TA projektide korral

Kui kauaks saab juurdepääsuõigused

Juurdepääsu põhjus	Juurdepääsu objekt	Peatöövõtjad ja kaastöövõtjad	Peatöövõtjad V raamprogrammi sama alamprogrammi teises projektis
Projekti teostamiseks	Eelnev oskusteave ja teadmised	Projekti kestuseks	Nende enda projekti kestuseks
Tulemuste kasutuselevõtmiseks		5 aasta jooksul peale projekti lõppu *	2 aasta jooksul peale nende enda projekti lõppu

*Pikemaks tähtjaks on võimalik kokku leppida tehnoloogia rakendusplaanis (*technological implementation plan*)

Kui kauaks ma saan juurdepääsuõigused?

Aeg, kui kauaks võib endale juurdepääsuõigusi taotleda, sõltub teie staatusest. Sellest, kas te olete peatöövõtja, kaastöövõtja ühes ja samas projektis, või peatöövõtja V raamprogrammi sama alamprogrammi teises projektis.

Kas juurdepääsuõigused saab automaatselt?

- Ei, Neid peab alati taotlema.

Kui ma ei ole võimeline oma projektis loodud teadmisi (projekti tulemusi) ise kasutusele võtma, mis ma siis teha saan?

- Sellisel juhul te võite otsustada anda juurdepääsuõigus (teistele) peatöövõtjatele, et nemad need uued teadmised kasutusele võtaksid. Mitte tasuta, vaid finantsingimustel, mis on vastavuses teie panusega nende teadmiste saamisel ning, teadmiste rakenduspotentsiaaliga.

Kas juurdepääsuõiguste üleandmisel on piiranguid?

Jah, juurdepääsuõiguste andmisel on oma piirangud.

Juurdepääsuõiguse andmine reguleeritakse sõlmitavas lepingus, milles määratakse kindlaks selle kasutuse kavakohane eesmärk ja konfidentsiaalsusnõuded.

Juurdepääsuõiguse andmine eelnevale oskusteabele on aga võimalik üksnes siis kui nende õiguste valdaja on sellega nõus, seejuures ei ole tal mingeid kohustusi selle õiguse andmiseks.

kohustused

Kohustus kaitsta

- Peatöövõtjad on kohustatud kaitsma adekvaatsete ja efektiivsete meetmetega piisava perioodi jooksul projektis saadud uusi teadmisi, millel on tööstuslik või kaubanduslik potentsiaal. Detailid, kuidas konkreetseid teadmisi on kaitstud ja tuleb kaitsta*, määratakse kindlaks tehnoloogia rakendusplaanis.
- Kui töövõtjad ei kavatsenud kaitsta saadud teadmisi, mida on võimalik kaitsta konkreetsetes riigis, võib Euroopa Komisjon peale kokkulepet töövõtjatega, võtta üle nende lepingulised kohustused.
- Töövõtja võib avaldada või lubada avada andmeid, mis kuuluvad projekti/lepingu täitmisel saadud teadmiste hulka, kuid seda üksnes siis, kui nende avalikuks tegemine ei kahjusta kaitset vajavate teadmiste kaitset, ning alati üksnes peale konsultatsioone ja kokkulepet teiste töövõtjatega.

* Uurimistulemuste kaitse konkreetne vorm jäetakse töövõtjate/partnerite otsustada. On võimalik kasutada mitmeid erinevaid tööstusomandi kaitse instrumente. Tuleb silmas pida, et sõltuvalt tulemuste iseloomust on võimalik valida erinevaid tööstusomandi kaitse süsteeme või erinevate süsteemide erinevaid kombinatsioone. Need võivad olla patendid või kasulikud mudeleid, tootenäidised ja muud eraldusmärgid, autoriõigus ja muud kaitse tüübid nagu plant varieties rights, additional certificates, ja muud sarnased intellektuaalomandi kaitse vormid

Kas Euroopa Liidu finantseering katab projektis saadud teadmiste kaitse kulusid?

- Jah, teatud tingimustel lähevad V raamprogrammi raames saadud teadmiste kaitse kulud Komisjoni poolt arvessevõetavate kulude alla. Nende tingimuste hulgas on Komisjoni eelnev kirjalik heakskiit ja vastavus konkurentsi reeglitega.

Arvesse võetakse:

- kulud, mis katavad tööstusomandi kaitseks esitatava taotluse jaoks vajalike dokumentide eeluuringu maksumuse;
- lõivud vastavatele asutustele, mis on seotud tööstusliku omandiõiguse andmisega, selle omandiõiguse territoriaalseks laiendamiseks või tööstusliku omandiõiguse kehtivuse pikendamiseks;
- tasu nõustajatele (kas välis- või sisemaistele), mis on piiratud 4000 euroga ühe tööstusliku omandiõiguse taotluse kohta, eeldusel et tööstusliku omandiõiguse taotlus on järgnevalt ka esitatud.

Arvesse ei võeta

- tõlkimise kulud
- juurdepääsuõiguse kulud

Kohustus kasutada või levitada projekti tulemusi

Projekti uurimistulemuste levitamise ja kasutuselevõtu reeglid näevad ette, et Euroopa Liidu poolt toetatud teadus- ja arendustöö tulemused leiaksid võimalikult laia kasutust Euroopa tööstuse ja ühiskonna majandusliku ja sotsiaalse kasu saamiseks.

Töövõtjad on kohustatud põhjendatud aja jooksul ning Euroopa Liidu huvisid arvestades:

- kasutama uurimistulemusi, mida nad omavad, kas tulevases uurimistöös või rakendama neid väljatöötlustes; alternatiivina võivad nad ka tagada, et projektis loodud teadmised võetakse efektiivselt kasutusele kellegi teise poolt, vastavalt tehnoloogia kasutuselevõtmise plaanis püstitatud printsiipidele ja ette nähtud ajakavale,
- või levitada uurimistulemusi kuidagi teisiti, kui need ei ole kasutatavad ei uurimistöös ega rakendustes. Töövõtjad, levitades tulemusi, peavad alati arvesse võtma:
  - vajadust kaitsta intellektuaalset ja tööstuslikku omandiõigust;
  - konfidentsiaalsuse nõuet;
  - teiste töövõtjate seaduslikke õigusi.

Kui töövõtjad ei saa uurimistulemuste levitamisega hakkama, siis võib Euroopa Komisjon asuda kõnealuseid uurimistulemusi ise levitama, kasutades selleks sobivaid vahendeid.

Ülevaate intellektuaalomandi kaitsest Eestis annavad

Tartu Ülikooli Innovatsioonikeskuse veebilehekülj:

http://www.ut.ee/ta/inno/inno_index.html

ja

Eesti Põllumajandusülikooli Teadus- ja arendusosakonna veebileht:

<http://www.eau.ee/Teadusinfo/index.html>

samuti

Patendiameti ja patendiraamatukogu veebilehed.

Sealtsamast leiad lingid ka muu maailma intellektuaalomandit tutvustavatele materjalidele.

Tehnoloogia rakendusplaani (TIP) ettevalmistamine

Töövõtjad peavad valmistama ette tehnoloogia rakendusplaani (*technological implementation plan - TIP*), et tagada adekvaatne intellektuaalse omandiõiguse haldamine ning täita uurimistulemuste levitamise ja kasutamise kohustust. See plaan:

- esitatakse Euroopa Komisjonile mitte hiljem kui kaks kuud enne projekti lõppu;
- peab kajastama esitatud projektitaotluse osana hindamisprotsessi läbinud tulemuste levitamise ja kasutuselevõtmise plaani suundumusi;
- peab sisaldama projekti kokkuvõtet, kirjeldama projekti saavutusi, ning tooma ära töövõtjate prognoosid ja kavatsused kuidas tulemusi levitatakse või kuidas nad kasutust leiavad,
- peab põhjendama kõiki muudatusi esialgses uurimistulemuste levitamise ja kasutamise plaanis, mis oluliselt muudavad levitamise ja kasutamise tingimusi;
- peab saama Euroopa Komisjoni heakskiidu.

Kas on ka muid kohustusi?

Jah, nagu ka varasemates raamprogrammides, kohustuvad lepingu osapooled läbi viima lepingu lisas loetletud tööd, esitama Komisjonile detailsed tegevuse ja kulude aruanded.

Detailsema info eritiübiliste projektide näidislepingutest leiate veebist 5. Raamprogrammi lepingute ettevalmistamise abiteenistuse koduleheküljelt:

<http://www.cordis.lu/fp5/cont-prep.htm>

Põhjaliku info 5. Raamprogrammi projektidega seotud juriidilistest ja finantsprobleemidest leiate 5. Raamprogrammi projektijuhtimise koduleheküljelt:

<http://www.cordis.lu/fp5/management/home.html>

EUROOPA LIIDU INNOVATSIOONIKESKUS

SA Archimedes
Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 329
Fax (07) 300 336
E-post irc@irc.ee
[http:// www.irc.ee/](http://www.irc.ee/)

Toimetas
Rein Kaarli
kaarli@obs.ee

V Raamprogrammi kontaktisikud

ELU KVALITEET JA ELURESSURSSIDE HALDAMINE (QoL)

Meelis Sirendi
SA Eesti Teadusfond, Kohtu 6, Tallinn 10130
Tel (0) 6998855
E-post life@irc.ee

KASUTAJASÕBRALIK INFOÜHISKOND (IST)

Tarmo Pihl
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 329
E-post lst@irc.ee

KONKURENTSIVÕIMELINE JA SÄÄSTEV ARENG (GROWTH)

Hillar Toomiste
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 320
E-post Growth@irc.ee

ENERGIA, KESKKOND JA SÄÄSTEV ARENG (EESD)

Maria Habicht
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 327
E-post Eco@irc.ee

EL UURIMISTÖÖ RAHVUSVAHELISE POSITSIOONI KINDLUSTAMINE (INCO II)

Rene Tõnnisson
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 328
E-post Inco@irc.ee

INNOVATSIOON JA SMEDE OSAVÕTT (INNOVATION-SMEs)

Hillar Toomiste
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
Tel (07) 300 320
E-post Sme@irc.ee

INIMPOTENTSIAALI JA SOTSIAALMAJANDUSLIKE TEADMISTE BAASI TUGEVDAMINE (IHP)

Rene Tõnnisson (socio economic KA + STRATA)
Tel (07) 300 328
E-post knowledge@irc.ee
Kristina Kallas (human potential)
Tel (07) 300 329
EL Innovatsioonikeskus,
SA Archimedes, Kompanii 2, Tartu 51007
E-post kristina@irc.ee

EL TEADUS- JA TEHNOLOOGILISE ARENDUSTEGEVUSE V RAAMPROGRAMMI RAHVUSLIK KOORDINAATOR

Toivo Raim
Haridusministeerium, Munga 18, Tartu 50088
Tel (07) 350 213
E-post toivo.raim@hm.ee